

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2025-02-04 Nr. NV-206

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-25-42(2) TAIS-24-20925(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. I-2223 15, 19, 19¹, 19², 55, 56 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 15¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4298 IR LIETUVOS RESPUBLIKOS PLANUOJAMOS ŪKINĖS VEIKLOS POVEIKIO APLINKAI VERTINIMO ĮSTATYMO NR. I-1495 2, 3, 8, 11 STRAIPSNIŲ IR ĮSTATYMO 1, 2 PRIEDŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-4299		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2025-02-04	<i>Aplinkos ministerija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2025-02-04	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA
<p>Seimo nario S. Gentvilo inicijuotomis Aplinkos apsaugos įstatymo (toliau – AAĮ) ir Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo (toliau – PAVĮ) pataisomis siekiama pašalinti nacionaliniuose teisės aktuose esančias spragas dėl suderinamumo su ES teise, kartu atsižvelgiant į ES Teisingumo Teismo (toliau – ESTT) sprendimais formuojamą praktiką. Įstatymų projektais siūloma <u>sudaryti teisinį pagrindą atlikti atranką dėl planuojamos ūkinės veiklos (toliau – atranka) ir planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimą (toliau – PAV) pradėti vykdyti ūkinei veiklai, kai atranka ar PAV nebuvo atlikti iki ūkinės veiklos vykdymo pradžios ir nustatoma, kad šios procedūros turėjo būti atliktos.</u></p> <p>Pagrindinė Įstatymų projektų <u>rengimo priežastis</u> – Europos Komisijos nustatytas Direktyvos 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (toliau – PAV direktyva) <u>pažeidimas (netinkamas taikymas)</u>, kurio neištaisius, Lietuvai grėstų reputacinė žala ir finansinės sankcijos. Pažymima, kad Įstatymų pakeitimai siūlomi ne tik siekiant ištaisyti ES teisės taikymo pažeidimą, tačiau ir ieškant sisteminių sprendimų nustatytoms teisės aktų spragoms išspręsti, kartu įvesti daugiau teisinio aiškumo <i>Aplinkos apsaugos departamento</i> veikloje bei įgyvendinant teismų sprendimus. Anot Aplinkos ministerijos, šiuo metu žinomas vienas konkretus atvejis (žemiau), kuriam būtų taikomas siūlomas reguliavimas.</p> <p>PAV direktyvos taikymo pažeidimo esmė. 2010 m. Aplinkos ministerija, vykdydama atsakingosios institucijos funkcijas, atliko planuojamos ūkinės veiklos – antrųjų kelių statybos geležinkelio ruožuose Telšiai–Lieplaukė, Kūlpėnai–Kretinga, Pavenčiai–Raudėnai ir Telšiai–Dūseikiai atranką dėl poveikio aplinkai ir atsižvelgdama į ūkinės veiklos mastą, pobūdį ir vietą, nenustačiusi, kad planuojamas ūkinės veiklos pakeitimas galėtų daryti reikšmingą neigiamą poveikį aplinkai, priėmė išvadą, kad PAV neprivalomas. Tačiau EK, įvertinusi situaciją ir atsižvelgdama į ESTT sprendimus analogiškose bylose, nustatė, kad neatlikus PAV antrųjų kelių statybos geležinkelio statybai buvo pažeistos PAV direktyvos nuostatos. EK 2024 m. sausio mėn. informavo, kad siekiant pašalinti minėtą PAV direktyvos taikymo pažeidimą, Lietuva <u>turi atlikti jau įgyvendinto projekto (t. y., vykdomos ūkinės veiklos) PAV.</u></p> <p>Siekiant padidinti ūkio subjektų sąmoningumą ir išitraukimą į taršos prevencijos procesą, ir efektyviau taikyti Direktyvos 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) 8 str. 2 d. nuostatą, kad ūkio subjektas privalo nedelsdamas pranešti kompetentingai institucijai apie leidimo sąlygų pažeidimą ir nedelsdamas imtis priemonių, kad leidimo sąlygų būtų laikomasi per trumpiausią įmanomą laikotarpį, siūloma įtvirtinti įstatymo lygmenyje, papildant atitinkama nuostata AAĮ 19 str.</p> <p>AAĮ projektu, atsižvelgiant į praktinio taikymo metu kilusias problemas ir siekiant, kad būtų pasiektas teisinio reguliavimo tikslas – išvengti aplinkos taršos, taip pat siūloma patikslinti AAĮ 19¹ ir 19² str. nuostatas, susijusias su TIPK ir taršos leidimų galiojimo panaikinimu už leidimų sąlygų nesilaikymą.</p> <p>PAVĮ projektu siūloma nustatyti PAV įstatymo sąsają su AAĮ projekto 15¹ str. dėl PAV atlikimo jau pradėti vykdyti ūkinei veiklai ir atliekamo PAV apimties, papildyti savivaldybių veto teisės išimčių sąrašą ir patikslinti kai kurių ūkinės veiklos rūšių, kurioms privaloma atlikti PAV arba atranką, pavadinimus.</p>

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
Siūloma iš esmės pritarti AAĮ ir PAVĮ projektams, tačiau <u>siūlyti Seimui juos tobulinti</u> pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- Atsižvelgiant į tai, kad aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos priežiūros srityse taikomi skirtingi kontrolės mechanizmai, o ūkio subjektai nėra įpareigoti atlikti Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidime ar taršos leidime nustatytų leistinų taršos šaltiniuose kvapų emisijų bei kvapų ir (ar) triukšmo stebėsenos, t. y. ūkio subjektai neturi prielaidų patys nustatyti tokius pažeidimus ir pranešti apie juos, siūloma atsisakyti išimties dėl pažeidimų, susijusių su kvapais ar triukšmu, nustatymo Aplinkos apsaugos įstatymo 19¹ str. 15 d. ir 19² str. 12 d. (siūloma jose atitinkamai išbraukti nuorodas į Aplinkos apsaugos įstatymo 19¹ str. 14 d. 10 p. ir 19² str. 11 d. 10 p., kuriuose nustatyti Nacionalinio visuomenės sveikatos centro, vykdančio kvapų ir (ar) triukšmo valdymo funkcijas, veiksmai, kadangi šios nuostatos neatitinka aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės turinio).
- AAĮ ir PAVĮ projektuose numatytas įstatymų įsigaliojimo (2025 m. gegužės 1 d.) ir atitinkamai įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo terminas (iki 2025 m. sausio 31 d.) vertintinas kaip nerealias ir neleidis įgyvendinti Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimą, numatančio, kad teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos, ir nepatenkins ūkio subjektų teisėtų lūkesčių, kad jiems aktualus teisinis reguliavimas – tiek įstatymai, tiek įstatymų įgyvendinamieji teisės aktai – būtų paskelbti laiku, paliekant pakankamai laiko su jais susipažinti ir pasiruošti numatytiems pasikeitimams. Atsižvelgiant į tai, siūloma nustatyti įstatymų įsigaliojimo datą – 2025 m. lapkričio 1 d. ir jų įgyvendinamųjų teisės aktų priėmimo terminą – 2025 m. liepos 31 d.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Suderinta be pastabų su Ekonomikos ir inovacijų, Kultūros, Susisiekimo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijomis, Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos apsaugos departamentu, Priešgaisrinės apsaugos departamentu. Atsižvelgta į Sveikatos apsaugos ministerijos ir Nacionalinio visuomenės sveikatos centro pateiktus pasiūlymus. Suderinta darbo tvarka dėl Teisingumo ministerijos ir Lietuvos savivaldybių asociacijos pateiktų pastabų.
- Atsižvelgiant į tarpinstitucinio pasitarimo sprendimą, pakartotinai pateiktas nutarimo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės pateiktas pastabas.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Vadovaujantis tarpinstitucinio pasitarimo sprendimu, siūlytina patikslintą nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, vyresnysis patarėjas